

MATEUSZ BOGUCKI*

DENAR LUDWIKA POBOŻNEGO ZNALEZIONY W JANOWIE POMORSKIM — TRUSO

Na osadzie w Janowie Pomorskim pod Elblągiem, utożsamianej z historycznym Truso, znaleziono jak dotąd najliczniejszą w Polsce serię monet wczesnośredniowiecznych. Do początku października 2006 roku zarejestrowano w sumie 515 egzemplarzy, z czego 326 znaleziono w latach 1985–2003¹, 8 w 2004, 1 w 2005 i 151 w 2006 r. Ponadto po 2003 r. zadokumentowano i częściowo odzyskano od osób prywatnych kolejnych 29 monet. Jak powszechnie wiadomo, są to niemal wyłącznie monety orientalne i ich drobne fragmenty². Znane są również 3 monety rzymskie³ i pojedyncze nowożytny. Wśród dotychczas opisanych zaledwie 4 wczesnośredniowieczne monety zostały wybite w Europie zachodniej⁴. Z tym większą uwagą należy odnotować informację o znalezieniu w styczniu 2005 r. na tym stanowisku denara cesarza Ludwika Pobożnego typu XPISTIANA RELIGIO⁵:

* Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Warszawa.

¹ A. Bartczak, M. F. Jagodziński, S. Suchodolski, *Monety z VIII i IX w. odkryte w Janowie Pomorskim, gm. Elbląg — dawnym Truso*, WN XLVIII, 2004, z. 1, s. 21, 27–28.

² Bartczak, Jagodziński, Suchodolski, *Monety z VIII i IX w.*..., s. 28–32. Skład monet orientalnych znalezionych i zadokumentowanych w latach 2004–2006 jest bardzo podobny do opisanych wcześniej przez A. Bartczaka. Nieliczne są monety dynastii Umajjadów. Najwięcej jest dirhemów wczesnoabbasydzkich z lat 750–813. Odnaleziono również kilka fragmentów dirhemów późniejszych. Najmłodszą dotychczas zidentyfikowaną monetą jest dirhem al-Mutawakkila z 234 H. = 848/9 A.D., wybity zapewne w Madīnat as-Salām.

³ Bartczak, Jagodziński, Suchodolski, *Monety z VIII i IX w.*..., s. 26; M. Bogucki, *Znaleziska monet zarejestrowane w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN*, cz. 2, WN XLIX, 2005, z. 2, s. 231 oraz jeden subaerat z badań w 2006 r.

⁴ Bartczak, Jagodziński, Suchodolski, *Monety z VIII i IX w.*..., s. 32–45; S. Suchodolski, *The finding of a Scandinavian coin of the earliest type (KG 3) on the southern coast of the Baltic Sea*, [w:] *Festschrift till Lars O. Lagerqvist*, Numismatiska Meddelanden, t. XXXVII, Stockholm 1989, s. 425–430; t e n ż e, *A coin of Æthelwulf of Wessex from ancient Truso in Poland*, [w:] B. Cook, G. Williams (eds.) *Coinage and History in the North Sea World, c. 500–1250. Essays in Honour of Marion Archibald*, Leiden–Boston 2005, s. 287–296.

⁵ Moneta została znaleziona przez poszukiwacza, który planuje przekazać ją do Muzeum w Elblągu. Za pomoc w dotarciu do denara chciałbym bardzo podziękować Aleksandrowi Kuźminowi i Ludwikowi Gatzowi z Gdańska. Monetę jako pierwszy określił prof. Borys Paszkiewicz.

Ryc. 1. Janów Pomorski, denar Ludwika Pobożnego. Skala 1,5:1.

Cesarstwo Karolińskie, Ludwik Pobożny (814–840), mennica nieokreślona, denar z lat 822–840. Av.: w polu krzyż równoramienny z rozszerzonymi końcami, z punktami między ramionami, obwódki perełkowe, w otoku [+]HLVDOVVICVSIMP; Prou⁶ 1009; Morrison, Grunthal⁷ 472; MEC 1⁸, 800. Rv.: w polu kaplica z krzyżem między 4 kolumnami z zaznaczonymi kapitelami, w otoku +PISTIANARELIGI[O]; Prou 1002/9 (lecz poprzeczki w A), Morrison, Grunthal 472, MEC 1, 802 (lecz inne kolumny). Do monety zostało przynitowane srebrne uszko o wymiarach 3,4 na 17 mm. Waga 1,5 g, średnica 23–29 mm. Monetę znaleziono na obszarze polderu nr 1, ar XXI/14 (Ryc. 2).

Opisany denar należy do najpospolitszego z typów karolińskich. Monety z legendą XPISTIANA RELIGIO wprowadzone zostały przez Karola Wielkiego, a wybijano je również za panowania Ludwika Pobożnego oraz wielu kolejnych władców karolińskich. Natomiast denary takie z legendą HLVDOVVICVSIMP emitowane były jeszcze długo po śmierci Ludwika, aż do końca X w.⁹, a wyjątkowo nawet w XIV w.¹⁰ Opisany egzemplarz jest jednak bezsprzecznie oryginalnym denarem Ludwika Pobożnego. M. Prou przypisał odmiany zbliżone do egzemplarza z Janowa do grupy 2, z przysadzistą świątynią¹¹. Ph. Grierson i M. Blackburn zaliczają takie denary do klasy 3, dato-

⁶ M. Prou, *Catalogue des monnaies françaises de la Bibliothèque nationale. Les monnaies carolingiennes*, Paris 1896.

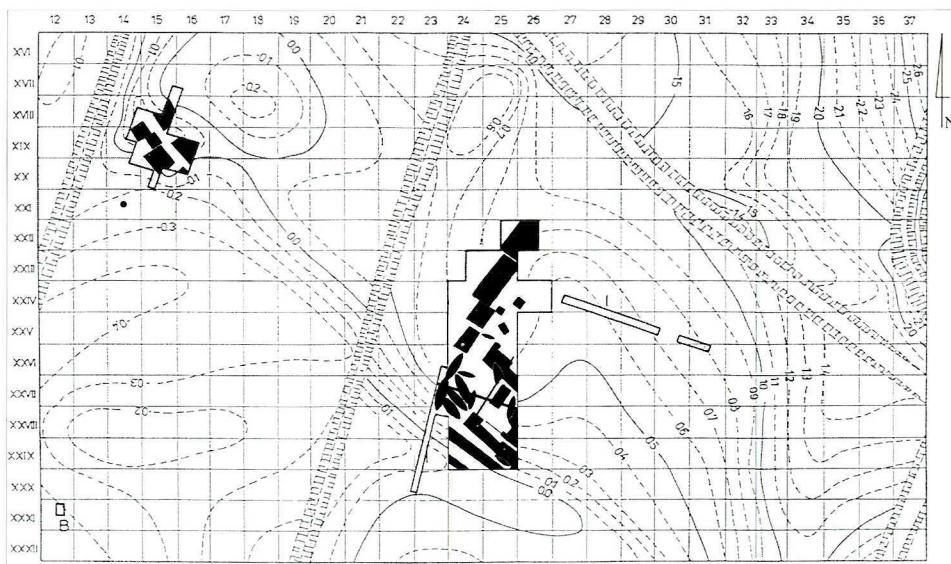
⁷ K. F. Morrison, H. Grunthal, *Carolingian Coinage*, Numismatic Notes and Monographs, No. 158, New York 1967.

⁸ Ph. Grierson, M. Blackburn, *Medieval European Coinage. With a Catalogue of the Coins in the Fitzwilliam Museum, Cambridge*, t. 1, *The Early Middle Ages (5th–10th centuries)*, London 1986, s. 216–217, 530–531.

⁹ H. H. Völckers, *Die Christiana Religio — Gapräge. Ein Beitrag zur Karolingerforschung*, Hamburger Beiträge zur Numismatik, H. 6/7, 1952/53, s. 9–54; Morrison, Grunthal, *Carolingian...*, s. 8–16; R. Schumacher-Wolfgarten, *XRICTLANA RELIGIO. Zur einer Münzprägung Karls des Großen*, Jahrbuch für Antike und Christentum 37, 1994, s. 122–141; MEC 1, s. 216–217; G. Depeyrot, *Le numéraire carolingien, corpus de monnaies, deuxième édition augmentée*, Wetteren 1998, s. 30, 35–55.

¹⁰ Od XI do początków XIV wieku monety takie wybijano w opactwie Saint-Maurice-d'Agaune w zachodniej Szwajcarii, por. MEC 1, s. 216.

¹¹ Prou, *Catalogue...*, s. 141–146.

Ryc. 2. Miejsce znalezienia denara Ludwika Pobożnego (ar XXI/14).

wanej na lata 822–840¹². Niestety na obecnym etapie badań nad mennictwem Ludwika Pobożnego nie można tej odmiany przypisać do żadnej mennicy¹³.

Denary karolińskie należą do stosunkowo rzadkich znalezisk w Europie środkowej i północnej¹⁴. Monety znajdowane w skarbach z ziem zachodniostowiańskich, uważane

¹² MEC 1, s. 530.

¹³ MEC 1, s. 217; S. Coupland, *La chronologie des émissions monétaires de Louis le Pieux (814–840)*, Bulletin de la Société française de Numismatique, 1988, s. 431–433; tenże, *Money and coinage under Louis the Pious*, Francia. Forschungen zur westeuropäischen Geschichte, 17, 1990, s. 35–45.

¹⁴ O znaleziskach monet karolińskich w Skandynawii i na Stowiańszczyźnie pisali: T. Kiersnowska, *Monnaies carolingiennes sur les terres slaves*, Polish Numismatic News, 1961, s. 90–98; G. Galster, *Karolingiske mønter fundne i Danmark*, Nordisk Numismatisk Årsskrift 1951, s. 28–40; K. Skaare, *Die karolingischen Münzfunde in Skandinavien und der Schatzfund von Hon*, Hamburger Beiträge zur Numismatik, H. 20, 1966, s. 393–408; K. Bendixen, *Nyere danske fund av merovingiske, karolingiske og aeldre danske mønter*, [w:] P. Berghaus, J. Bracker, J. S. Jensen, L. O. Lagerqvist (eds.) *Commentationes Numismaticae 1988. Festgabe für Gert und Vera Hatz zum 4. Januar dargebracht*, Hamburg 1988, s. 37–50, R. Wiechmann, *Karolingische Denare aus Bardowick — Münzumlaufl an der nördlichen Peripherie des Frankenreichs*, [w:] *Festschrift zum 100jährigen bestehen des Vereins der Münzenfreunde in Hamburg*, Numismatische Studien, t. 16, 2004, s. 13–44; C. v. Heijne, *Särpräglat. Vikingatida och tidigmedeltida myntfynd från Danmark, Skåne, Blekinge och Halland (ca 800–1130)*, Stockholm Studies in Archaeology, t. 31, Stockholm 2004, s. 69–78; I. Garipzanov, *Carolingian Coins in Ninth-Century Scandinavia: A Norwegian Perspective*, Viking and Medieval Scandinavia, 1 (2005), s. 43–71 oraz B. Ambrosiani, *Christiana Religio-mynten i Birka*, Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad, Nr 2, Maj 2006, s. 43–49.

przez lata za karolińskie¹⁵, okazały się w rzeczywistości ich X-wiecznymi naśladownictwami, produkowanymi w Remiremont, Le Mans i innych mennicach z obszarów dzisiejszej Francji¹⁶. Znaleźiska oryginalnych monet karolińskich w strefie nadbałtyckiej są stosunkowo rzadkie i koncentrują się w Danii i południowej Szwecji (Ryc. 3). Najważniejszym znaleziskiem monet karolińskich w Europie północnej jest skarb z Pöschendorf (Kr. Steinburg, Schleswig-Holstein, ukryty po 790/4 roku. Ten schowany w płaszczu kurhanu skarb zawierał ponad 97 monet Karola Wielkiego i jedną Ludwika Pobożnego jako króla Akwitanii, sztabki, blaszki i pierścionek srebrny¹⁷. Ciekawy skarb odkryto w miejscowości Grisebjerggård na Zelandii, w którym było 1159 monet i ich fragmentów oraz sztabki srebra. Mimo że ważący 2,8 kg depozyt, datowany wstępnie na połowę X w. (t.p.q. 943), jest jeszcze nieopracowany, to wiadomo, że było w nim dużo denarów karolińskich¹⁸. Ponadto znaleziono też kilka mniejszych depozytów. W Häljarp (Skania) odkryto skarb 30 denarów Ludwika Pobożnego typu XPISTIANA RELIGIO, w tym 13 fragmentów, 3 bransolety, okucie w kształcie zapinki trójlistnej, fragment zapinki oraz paciorek¹⁹. W Lejre (Zelandia) odkryto mały skarb, w którym były co najmniej dwa denary Ludwika Pobożnego²⁰.

Ponadto na tych samych obszarach zarejestrowanych jest obecnie kilkadziesiąt znalezisk pojedynczych denarów karolińskich (głównie Karola Wielkiego i Ludwika Pobożnego), będących stosunkowo często elementem wyposażenia grobowego²¹. Do ciekawszych należą monety luźne z osady królewskiej w Tissø na Zelandii, gdzie znaleziono ich ponad 100, w tym sceatt kontynentalny, wczesne denary skandynawskie, dirhemy wczesnoabbasydzkie oraz 5 denarów karolińskich: 1 Karola Wielkiego i 4 Ludwika Pobożnego typu XPISTIANA RELIGIO²². Na osadzie w Gudme na Fionii oprócz licznych znalezisk monet rzymskich, IV-wiecznego skarbu silikw, natrafiono również na około 30 luźnych monet wczesnośredniowiecznych. Były to zarówno dirhemy, wczesne denary skandynawskie, jak i denary niemieckie i angielskie. W Gudme odkryto

¹⁵ Kiersnowska, *Monnaies carolingiennes...*, s. 90–98.

¹⁶ S. Suchodolski, *Die erste Welle der westeuropäischen Münzen im Ostseeraum*, [w:] K. Jonnson, B. Malmer (eds.), *Sigtuna Papers*, Commentationes de nummis saeculorum IX–XI, Nova Series 6, Stockholm 1990, s. 317–318; G. Horoszko, *Naśladownictwo denara karolińskiego z Kamienia Pomorskiego*, WN XLII, 1998, z. 3–4, s. 183–187.

¹⁷ R. Wiechmann, *Edelmetalldepots der Wikingerzeit in Schleswig-Holstein. Vom „Ringbrecher“ zur Münzwirtschaft*, Offa-Bücher, t. 77, Neumünster 1996, s. 408–415, nr 31.

¹⁸ v. Heijne, *Särpräglat...*, s. 292, nr 4.101.

¹⁹ B. Hårdh, *Wikingerzeitliche Depotfunde aus Südschweden*, Acta Archaeologica Lundensia. Series in 8° Minore, No. 25, Lund 1976, s. 70, nr 130; *Corpus Nummorum Saeculorum IX–XI qui in Suecia reperti sunt. Catalogue of Coins from the Viking Age found in Sweden*, t. 3. Skåne. 4. Maglarp–Ystad, Stockholm 1987, s. 95–96, nr 40.

²⁰ v. Heijne, *Särpräglat...*, s. 288, nr 4.84.

²¹ Ambrosiani, *Christiana Religio-mynten...*, s. 43–49.

²² L. Jørgensen, L. Pedersen, *Vikinger ved Tissø. Gamle og nye fund fra et handels- og håndværkscenter*, Nationalmuseets Arbejdsmark 1996, Copenhagen 1996, s. 32–33; L. Jørgensen, *Manor and Market at Lake Tissø in the Sixth to Eleventh Centuries: The Danish ‘Productive’ Site*, [w:] T. Pestell, K. Ulmschneider (eds.), *Markets in Early Medieval Europe. Trading and “Productive” Sites, 650–850*, Bollington 2003, s. 190–191; tenž e, *Tracking down the aristocracy — Distribution patterns and coin use at the Viking manor and market at Lake Tissø, Denmark*, Nordisk Numismatisk Årsskrift 2000–2002 [2006], s. 190–207.

też 3 denary Ludwika Pobożnego typu XPISTIANA RELIGIO²³. Podobne znaleziska pochodzą z Maletofta Ravlunda we wschodniej Skanii, skąd znanych jest kilkanaście monet luźnych, między innymi 8 dirhemów (5 wczesnoabbasydzkich i 3 sāmānidzkie) oraz 3 denary karolińskie, w tym jeden Karola Wielkiego wybity w Dorestad oraz dwa denary Ludwika Pobożnego typu XPISTIANA RELIGIO²⁴.

Porównywalną do znalezisk z Truso ilość monet luźnych (ok. 500) odkryto w Uppåkra, koło Lundu w Skanii²⁵. Różnica polega tylko na tym, że Uppåkra funkcjonowała od okresu wpływów rzymskich po późne średniowiecze. Niemniej z okresu wczesnego średniowiecza znaleziono tam ponad 150 dirhemów (8 ommajadzkich, 2 idrysydzkie, 112 wczesnoabbasydzkich, 2 tahirydzkie i 34 sāmānidzkie), liczne monety zachodnioeuropejskie (m.in. 3 wczesne denary z Hedeby, liczne denary niemieckie, angielskie i duńskie). Najbardziej interesujących nas denarów karolińskich odnaleziono w sumie 7 sztuk. Trzy z nich są monetami Karola Wielkiego, natomiast 3 kolejne to denary XPISTIANA RELIGIO Ludwika Pobożnego. Ostatnia moneta należy do zimmobilizowanego typu, który mógł być wybity zarówno za panowania Ludwika, jak w późniejszym okresie.

Na koniec należy wspomnieć o prawdopodobnym znalezisku pojedynczego denara Ludwika Pobożnego typu XPISTIANA RELIGIO na cmentarzysku w miejscowości Motevolevo, raj. Zelenogradsk, (dawne Mogahnen, Kr. Fischhausen) na Sambii. Miał on jednak wystąpić wśród monet X i XI-wiecznych²⁶.

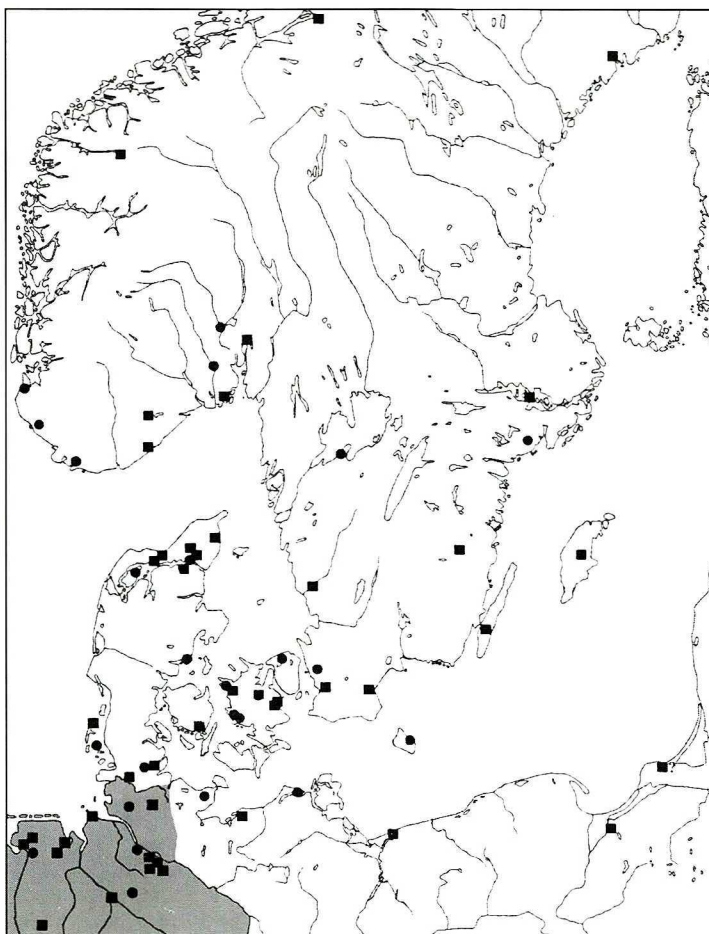
Na tym tle denar z Janowa Pomorskiego stanowi zjawisko odosobnione. Jest to bowiem najdalej na wschód udokumentowane znalezisko monety karolińskiej. Będąc w tym znaczeniu unikatem, z drugiej strony dobrze wpisuje się on w dotychczasowe odkrycia monet europejskich z Truso, skąd znany jest fryzyjski sceatt typu Wodan/Monster datowany na połowę VIII w., pens Æthelwulfa z Wessexu wybity w Rochester

²³ Bendixen, *Nyere danske fund...*, s. 42–43, nr 4–6; v. Heijne, *Särpräglat...*, s. 344–345, nr 7.23–25.

²⁴ v. Heijne, *Särpräglat...*, s. 246, nr 1.123; taż, *Järnålderns centralplatser ur ett myntperspektiv — de vikingatida mynten från Ravlunda i centrum*, Myntstudier. Myntidskriften på Internet, Nr 2004:1 februari, s. 3 (www.numismatikaforskningsgruppen.su.se).

²⁵ U. W. Silvegren, *Mynten från Uppåkra (1)*, Svensk Numismatisk Tidskrift, z. 3/2002, s. 52–57; taż, *Mynten från Uppåkra (2)*, Svensk Numismatisk Tidskrift, z. 4/2002, s. 76–80.

²⁶ W tym, być może grobowym, znalezisku miała być bliżej nieokreślona liczba monet cesarskich Ludwika Pobożnego, Kanuta Wielkiego jako króla Anglii i Danii oraz któregoś z Ottonów, w tym na pewno jedna kolońska — patrz T. Ch. Lilienthal, *Von fremden Münzsorten, insbesondere einigen arabischen Münzen, so in Preussen gefunden werden*, Erleutertes Preussen oder Ausserlesene Anmerkungen ueber verschiedene zur Preussischen Kirchen-, Civil-, und Gelehrten Historiae gehörige besondere Dinge, Woraus die bissherigen Historien-Schreiber theils ergaentzet, theils verbessert, Auch viele unbekannte Historischen Warheiten ans Lichte gebracht werden, Königsberg 1728, t. 4, s. 826–827. Fakt, że informacja przytoczona przez Lilienthala pochodzi jeszcze z końca XVII w. może budzić wątpliwości co do poprawnego określenia monety. Jednak jej opis (krzyż i kapliczka) oraz przytoczenie legendy w formie HLVDVVICVS IMP/RELIGIO XPISTIANA powoduje, że wzmianka ta nabiera większej wiarygodności. Sam Lilienthal nie podaje też lokalizacji znaleziska. Przypisanie ich do wspomnianego wyżej cmentarzyska jest dziełem Emila Hollacka, *Erläuterungen zur vorgeschichtlichen Übersichtskarte von Ostpreussen*, Glogau-Berlin 1908, s. 100, który opiera się na wzmiance z *Neue Preussische Provinzial-Blätter*, t. VI (1848), Königsberg, s. 325.

Ryc. 3. Rozprzestrzenienie monet karolińskich w Europie północnej. ● — skarb ukryty przed 950 r., ■ — znalezisko luźne (Wiechmann 2004 z uzupełnieniami).

z lat 845–848 oraz dwa duńskie denary z Hedeby typu KG3 i KG5 z lat 825–850²⁷. Co ciekawe, tak samo jak wyżej wymienione monety, również opisywany denar karoliński został przerobiony na ozdobę. Jednak miejsce znalezienia, oddalone o około 130 m od wykopów arowych, gdzie znaleziono poprzednie monety zachodnie, wyklucza możliwość, że wchodziły one w skład jednej kolii.

Wiązanie tego zwartego chronologicznie i funkcjonalnie zestawu monet europejskich z historyczną podróżą Wulfstana nie wydaje się uzasadnione. Różnica między najmłodszą z monet, a najwcześniejszą możliwą datą podróży Wulfstana (887–899) wynosi bowiem co najmniej 35 lat. Przyjmując nawet, że dłuższy czas obiegały one jako ozdoby, to można byłoby oczekiwać, że znalazłyby się w takiej „kolii”, lub na stanowisku w ogóle, jakaś moneta młodsza, z czasów Alfreda Wielkiego i Wulfstana.

²⁷ Bartzak, Jagodziński, Suchodolski, *Monety...*, s. 32–42.

Oczywiście istnieje możliwość, że moneta taka zostanie odkryta w trakcie przyszłych badań. W świetle dotychczasowych danych sądzę jednak, że obecność omawianych monet w Truso należy wiązać raczej z Duńczykami, którzy byli głównymi założycielami i mieszkańcami emporium nad Jeziorem Drużno²⁸. To właśnie mobilni Duńczycy, docierający z jednej strony do Anglii, a z drugiej do Truso, przywieźli zarówno pens *Æthelwulfa* z Wessexu nad Drużno, jak i dostarczyli na dwór angielski informacje o dużym ośrodku handlowym nad Zalewem Estyjskim. Dane te musiały być jednak na tyle ogólne, że Alfred, kompletując informację o Europie, zdecydował wysłać Wulfstana w podróż, która jak wiadomo nie miała charakteru handlowego, lecz raczej poznawczy²⁹.

Jest jeszcze inny aspekt omawianego znaleziska. Otóż denar Ludwika Pobożnego z Truso z inskrypcją *XPISTIANA RELIGIO*, obok znanych tabliczek z Podeblotcia, jest najstarszym w tej części Europy średniowiecznym przedmiotem związanym z religią chrześcijańską. Oczywiście nie należy go wiązać z żadną akcją misyjną, czy nawet możliwym przecież pobylem chrześcijan w Truso³⁰, gdyż moneta ta dostała się nad jezioro Drużno najpewniej wraz z denarami z Hedeby, na których widnieje symbolika pogańska. Nie mniej, dzięki manifestacji religijnej Ludwika, imię Chrystusa pojawiło się w Prusach. Na zrozumienie i przyjęcie nowej wiary trzeba było poczekać jeszcze kilkaset lat, okupionych zarówno krwią misjonarzy, jak i niechętnych nowej wierze Prusów.

²⁸ M. F. Jagodziński, *Rejon ujścia Wisły we wczesnym średniowieczu. Struktura zasiedlenia i stosunki etniczne*, [w:] M. F. Jagodziński (ed.) *Pogranicze polsko-pruskie w czasach św. Wojciecha. Materiały z konferencji 18–19 Września 1997 r. Elbląg*, Elbląg 1999, s. 47–61; tenże, *Czy Elbląg był kontynuacją Truso? Jeszcze jeden głos w dyskusji*, [w:] R. Czaja, G. Nawrońska, M. Rębkowski, J. Tandecki (eds.) *Archaeologia et Historia Urbana. Pamięci Ćadeusza Nawrońskiego*, Elbląg 2004, s. 100; Bartczak, Jagodziński, Suchodolski, *Monety...*, s. 43.

²⁹ G. Labuda, *Źródła skandynawskie i anglosaskie do dziejów Słowiańszczyzny*, Warszawa 1961, s. 17.

³⁰ Mimo tych zastrzeżeń, obecność jakichś chrześcijan w Truso jest dość prawdopodobna. Poświadcza ją przede wszystkim znalezisko bursztynowego krzyżyka.

THE CAROLINGIAN COIN OF LOUIS THE PIOUS FOUND IN TRUSO

(Summary)

The settlement in Janów Pomorski near Elbląg, identified with the historical Truso has produced one of the largest assemblages of early medieval coins (515 specimens) found on a single site in Poland until today. These are almost exclusively oriental coins and their small fragments. From among those that have already been described, only 4 early medieval coins were struck in western Europe. In January 2005 a denarius of emperor Louis the Pious, type XPISTIANA RELIGIO from the years 822–840, was found on the site. The coin had been provided with a silver loop riveted on it. Weight 1.5 g., diameter 23–29 mm.

Coins found in hoards from western Slav lands, for years regarded as Carolingian, have actually turned out to be their 10th century imitations. The finds of original Carolingian coins in the Baltic zone are considerably rare and concentrated in Denmark and southern Sweden. Among the hoards containing Carolingian coins the following should be mentioned: the find from Peoschendorf/Krinkberg (Schleswig-Holstein), Grisebjerggård (Zealand), Haljarp (Scania) and Lejre (Zealand). In the same areas several dozen single Carolingian denarii have been found. The more interesting are: loose coins from the royal settlement in Tissø (Zealand), Gudme (Fyn), Maletofta Ravlunda (Scania) and Uppåkra (Scania). Perhaps a denarius of Louis the Pious of the XPISTIANA RELIGIO type was found in the burial ground in Motevolevo, raion Zelenogradsk (formerly Mogahnen, Kreis Fischhausen) in Samland. Against such a background the denarius of Truso is the easternmost documented find of a Carolingian coin. Quite unique in this respect, on the other hand it perfectly fits the existing pattern of the discoveries of European coins in Truso, whence other coins are known: a Frisian sceatt of the Wodan/Monster type, a penny of Æthelwulf from Wessex struck in Rochester and two Danish denarii of Hedeby (types KG3 and KG5). Just like the aforementioned coins, the Carolingian denarius in question was also turned into an ornament.

In the light of the existing data the occurrence of the foregoing coins in Truso seems to be associated with Danes, who were the main founders and inhabitants of the Truso emporium. Those were the mobile Danes, reaching England on the one hand, Truso on the other, that brought to Truso the denarius by Louis the Pious and provided the English court with information on the large trading centre on the *Estmere*. However, the said data must have been so vague that Alfred, while collecting information on Europe, decided to send Wulfstan on his voyage.